

במתנה

דפיו זהב

על מה שבזר זכאי.

הרבנית ימימה מזרחי

בעריכת יקרת פרידמן

גיליון 255

פרשת ויגש ✧ ה' בטבת ה'תש"פ (2/1/2020)

והוא לפני סיום

שצריך, את לא באמת יכולה להפוך את הדף ולומר "עם זה סיימתי, ועכשיו אני מתחילה ברכות חדשות".

מסכת ברכות מחכה למי שידע לסיים נכון מערכת יחסים.

וחז"ל מתאבלים על הכמעט-שלוש בפרשתנו, "ויגש". אז נכון, יוסף ואחיו נופלים האחד על צווארי רעהו. אבל זה לא באמת נסגר. כי הוא קופץ, בטוב ליבו, ואומר: "זה לא אתם. זה הקב"ה. **למחיה שלחני אלקים לפניכם**".¹

אתה אציל נפש, יוסף. אבל למה מיהרת כל כך לפייס אותם? חכה, תן להם לבקש סליחה! אתה סלחת, אבל צריך היה גם שהם יבואו וירגישו ויאמרו לך את המילה "סליחה". האם אתה מוחל לנו, אח שלנו?"

כן, האחים מעולם לא ביקשו באמת סליחה. הם לא עשו סיום. ואז מנסים לפתוח דף חדש; מסכת ברכות. אבל לא באמת סגרתם את המסכת הקודמת.²

ואני רוצה לסגור מסכת שלאף אחד לא בא לדבר עליה בימים האלה, אבל זה בנפשי וזה בוער בעצמותי. סיום ש"ס אחר לגמרי היה השבוע אצל משפחת אזרזר בירושלים, ההורים של אביתר אזרזר זכרונו לברכה, נער נושר שנמצא בתוך בור, אבל בניגוד ליוסף, אף אחד לא הצילהו מידם.³ אף אחד לא עזר לאביתר אזרזר. והוא היה ש"ס מפואר. והוא יכול היה לזרוע זרעים במסכת זרעים, ולהגיע למסכת נשים ומועד, לשאת אישה במועד. אבל אבות הנזיקין השיגו אותו, השור והבור, והוא לפני סיום.

כמה חיכינו לחנוכה, כמה התכוונו וטיגנו והדלקנו ובקושי הספקנו לנשום פנימה את האור הזה ואיך הכל עבר כל כך מהר? והדבר הכי משמח הוא הנר השמיני של חנוכה. אם חז"ל טרחו לקרוא ליום השמיני "זאת חנוכה", אז זה חנוכה. למה - כי ביהדות יש מעין קונסטרוקציה כזו, שאין בשום דת אחרת, והיא אומרת לך: נשמה, אם הגעת לקו הסיום, זאת חנוכה!

כמה מסיבות לסיום הש"ס. כל כך הרבה מצטרפים. אבל לא כולם יחזיקו שבע וחצי שנים וגם אלה שמסיימים, רבים מהם הצטרפו באמצע ולא התחילו בדיוק נקודת הזינוק אז על מה השמחה הגדולה? והגאון מווילנה בחידוש המפורסם שלו אומר: שימו לב לאותיות המילה "סיום". המילוי שלהן שווה להן. באות סמ"ך, המילוי (מ' ו-כ) שווה 60, כמו ס'. באות יו"ד, ו' ו-ד' הם 10, כמו י'. מה הכוונה - אם הגעת ועלית על הקרון בשנייה האחרונה, כאילו מילאת את כל החג כולו.

אוקיי, אבל מה פשר השקר הזה? הרי זה לא אמיתי, ה"סיום" זה. לא באמת למדו שבע וחצי שנים. לא באמת ישבת מול החנוכייה שמונה ימים, אז למה באמת ניתנה לך מתנה כזו בדמות תעודת סיום? כי בסיום, אלה שסיימו, יש להם נחת רוח. אבל אלה שמרגישים את ההחמצה, אולי יודעים את הערך של הדבר עוד יותר מהלומדים עצמם. כיצד - כי יש להם געגוע ויש להם כאב של החמצה והם באו בשנייה האחרונה. איך אמר פעם מגיד שיעור מפורסם: "הכי אני אוהב את אלה שמגיעים חמש דקות לפני סוף השיעור, כי הם באים בראש של 'אפילו חמש דקות טוב לי'". ונכון, כל מי שאי פעם נכנס באיחור יודע איך זה מרגיש כשכולם מסתכלים עליך, אבל זה אהוב כל כך.

האוהבים האמיתיים מגיעים בסוף.

חזרתי מאוקראינה הרחוקה, מאומן. כולם בחגיגות ומסיבות ואיחולי "שנה טובה". 2020 הגיעה ולא יכולתי שלא להשוות בין אומות העולם, שחוגגות את ההתחלה, והיהדות שחוגגת סיום. למה? מה ההבדל בינינו לבינם? זה נורא הטריד אותי והבנתו שהיהדות יודעת שאם תחגגי התחלה ועוד התחלה ועוד סטארט אפ ועוד סטארט אפ ובעצם לא נעלת מערכת יחסים קודמת כמו

¹ בראשית מ"ה, ה: "וַעֲתָה אֶל תַּעֲבֹבוּ וְאֶל יַחַד בְּעֵינֵיכֶם פִּי מִכְרַתְּם אֹתִי הַיּוֹם פִּי לְמַחְיָה שְׁלַחְנִי אֱלֹקִים לְפָנֵיכֶם".

² בפיוט על עשרת הרוגי מלכות מופיע גלגול עשר האחים, כשישמעאל בן אלישע שפושטים את עורו מעליו, הוא יוסף שפשט את כותנתו. למה הוא, המכור, מתגלגל כשותף לפשע המכירה? והרמ"ע מפאנו, חוקר הגלגולים הגדול, יאמר (בתרגום חופשי), שיוסף נותר מכור להרואיות שבלהיות הסולח לעול ומבלי משים, להשאיר את אלה שעולו - אשמים.

³ בפרפראזה על בראשית ל"ז, כא: "וַיִּשְׁמַע רְאוּבֵן וַיִּצְלַח מִיָּדוֹ וַיֵּאמֶר לֹא נִכְנְוּ נַפְשִׁי".

**ממשיכות באהבה
עם החודש-במתנה
של השיעור המלא!**

**של הרבנית ימימה מזרחי
במתנה, אצלך במייל, ללא מחויבות**

**עם כל החידושים, הסיפורים, העצות
והחיוכים :)
והשבוע, השיעור האחרון בסבב!
אל תחמיצי!**

לחצי כאן להרשמה זריזה

<<<

והוא רק רצה דף אחד של ספינה שיציל אותו מהסערה. מאד רצה שיחזירו הביתה. הוא רצה כל כך מישהו שילמד אותו ללמוד.

רק דף אחד מחזיר בן אובד הביתה. ורק הדף הזה לימד את יעקב אבינו, איש התורה, איך משיבים בנים אובדים. **וַיֵּרָא אֶת הָעֵגְלוֹת אֲשֶׁר שָׁלַח יוֹסֵף. יַעֲקֹב מֵאֲמִין שִׁבְנו חַי רַק כִּשְׁהוּא מוֹצֵא רִמּוֹ לְלִמּוּד הַמְּשׁוֹתֵף עִם בְּנוֹ, לִפְנֵי 22 שָׁנָה, כִּשְׁשָׁלַח אוֹתוֹ לְרֵאוֹת בְּשָׁלוֹם אַחִיו. הֵם לָמְדוּ בִּיחָד אֶת פִּרְשַׁת עֵגְלָה עֲרוּפָה.⁴ כֵּךְ, כִּשְׁיַעֲקֹב יוֹרֵד מִצְרַיִמָּה, הוּא יוֹדֵעַ שֶׁעַל זַקְנֵי הָעִיר מוֹטֵלֶת אַחֲרֵי לַחֲייו שֶׁל נֶעַר שֶׁלֹּא עָשָׂה פִּירוֹת. עֲלֵיהֶם מוֹטֵלֶת הַחֻבָּה לְהַצְהִיר: **"יְדִינוּ לֹא שָׁפְכוּ אֶת הַדָּם הַזֶּה!"⁵****

ורבי נחמן מברסלב יכתוב חידוש שרק הוא יכול לחדש, חידוש שפשוט היבכה אותי: מסכת (בגמרא) - לשון בכייה; **וְשָׁקוּי בְּכִי מִסְכָּתִי.⁶** ותלמוד בבלי - בבחינת **עַל נְהָרוֹת בְּבַל שָׁם יִשְׁבְּנוּ גַם בְּכִינוּ.⁷** לא תוכלו ללמוד מסכת, או לחגוג את סיומה, ירמוז רבי נחמן, עד שלא תבכו את כל אלה שלא זכו לסיים את הש"ס. כל המסכתות שלא סויימו, כל נהרות בבל שנשחטה מעליהם עגלה ערופה.⁸ אתם לא יכולים להפוך עליהם דף ולהגיד "הנה. אנחנו מתחילים מסכת חדשה". יש בינינו כל כך הרבה ילדים שחייבים לשאול עליהם: **"עוֹד יוֹסֵף בְּנֵי חַי? הוּא בְּעֲרוּוֹת הָאָרֶץ? נִפְל לְבוֹר? אֲלֶכָה וְאֶרְאֶנּוּ בְּטָרָם אֲמוֹת."⁹**

אני רואה את זה בבית "אבני קודש", הישיבה שלנו לנוער נושר. רק לראות אותם מחזיקים שוב דף גמרא! לבכות.

בנים רבים כל כך עדין חיים בינינו, ברוך השם. רדו אליהם בטרם ימותו. חבקו אותם. עשו איתם משהו, שהם ירגישו graduated, שסיימו משהו בחיים. איזושהי תעודת הוקרה - והכרה - לנערים שאיש מעולם לא נתן להם תעודה של מצטיין. הקשיבו להם, שחלילה לא נאמר **"בְּהַתְחַנְנוּ אֵלֵינוּ וְלֹא שָׁמְעֵנוּ"**. ראו את כל העגלות. הן מלאות בטוב!

הַדָּרֵן עֲלֶיךָ, אביתר. מחכים שתחזור הביתה. **לא תתנשי מִנֵּן,** לא נשכח אותך. לא נשכח את שכמותך.

שיהיה לכולנו דף חדש, מלא ברכות!

בצוות העריכה: הדסה סאסי

⁴ רש"י, בראשית מ"ה, כז.

⁵ דברים כ"א, ז: "וְעָנּוּ וְאָמְרוּ יְדִינוּ לֹא שָׁפְכוּ אֶת הַדָּם הַזֶּה הִנֵּה נְעִינְנוּ לֹא רָאוּ."

⁶ תהילים ק"ב, י: "כִּי אָפַר פִּלְקָם אֶקְלָתִי וְשָׁקוּי בְּכִי מִסְכָּתִי."

⁷ תהילים קל"ז, א.

⁸ רבי נחמן מברסלב, "ליקוטי מוהר"ן" תורה רס"ב.

⁹ בראשית מ"ה, כח: ו"יֹאמֶר יִשְׂרָאֵל רַב עוֹד יוֹסֵף בְּנֵי חַי אֲלֶכָה וְאֶרְאֶנּוּ בְּטָרָם אֲמוֹת."